

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Fetret Ehli Olanlar Kimlerdir?

Adel Abu Ahmad'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh... Kıymetli Şeyhimiz ve emirimiz, Allah sizi tüm kötülüklerden korusun ve size yeryüzünde iktidar versin.

Bizler, fetret ehlinin kıyamet gününde Allah'ın azabından kurtulacaklarına dair bir anlayışa sahibiz... Onlar ise Allahu Teala'nın şu kavlinden dolayı kendilerine Rasul gönderilmeyen kimselerdir: وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا “Biz, bir peygamber göndermedikçe (kimseye) azap edecek değiliz.” [İsra-15] Ancak cahiliyye döneminde ve Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in bisetinden önce Arapların kâfir olduklarını ve onların cehennemde olduklarını bildiren hadis-i şerifler vardır... Sahih-i Müslim'de şöyle geçmektedir: (Bir adam Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e şöyle sordu: Babam nerede? (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle dedi: **Baban ateştedir.** Adam üzüldü. Bunun üzerine Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona şöyle dedi: **Benim babam da senin baban da ateştedir.**) Bu hususa dair daha çok delil vardır...

Soru: İki hususun arasını nasıl uzlaştırabiliriz? Allah sizi hayırla mükâfatlandırsın.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

1- Sorunuz İslam Şahsiyeti Kitabı'nın üçüncü cildinde “**Şeriat Gelmeden Önce Hüküm Yoktur**” başlığı altında şöyle geçmektedir:

(...Fiiller ve eşyaya bir hüküm vermek ancak burada bu hüküm üzerine şerî bir delil olduğu zaman caizdir. Zira şeriat gelmeden önce eşyanın ve akıl sahiplerinin fiillerinin hükmü yoktur. Bu da Allahu Teala'nın şu kavlinden dolayıdır: وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا “Biz bir Rasul göndermedikçe azap edici değiliz.” [İsra-15] Ve şu kavlinden dolayı: “**Ki insanların Rasullerden sonra Allah'a karşı bir hüccetleri olmasın.**” [Nisa-165] Çünkü hüküm şu ikisinden birisiyle sabit olur, ya şeriatla ya da akılla. Akla gelince; burada onun yeri yoktur. Çünkü mesele, vacib ve haram kılma meselesidir. Akıl ise, vâcib veya haram kılamaz. Bu ona dayandırılmış değildir. Ancak şeriata dayandırılmıştır. Onun için hüküm şeriata bağlıdır... Bunun, Allah kendilerine bir Rasul göndermeden önce insanlardan hüküm kesinlikle nefyedilmedikçe bir manası olmaz. Bundan dolayı fetret ehli kurtulmuştur. Bunlar, bir risaletin yok olması ile bir risaletin gönderilmesi arasında yaşayan kimselerdir. Hükümleri, kendilerine bir risaletin ulaşmadığı kimselerin hükmüdür. Bu, Rasul Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in bisetinden önce yaşamış kimseler gibidir...) Bitti.

Bu da Rasul Alehissalatu ve's Selam'ın biseti ile ondan önceki peygamberlerin biseti arasındaki insanların (yani fetret ehlinin) kurtuldukları anlamına gelmektedir. Çünkü onlar, kendilerine risalet gönderilmemiş insanlardır. Bu, müşrik olanlar veya bir

risalete tabi olmayanlardır. Kitap ehline gelince; Bunlar bir risalete tabi olmuş, sonra da tahrif etmişlerdir. Zira onlar bir Rasule tabi olmuşlar, kendilerine risalet gönderilmiş, sonra da onu tahrif etmişlerdir. Bu nedenle onlar, fetret ehliden sayılmazlar. Çünkü fetret ehli, bir Rasul'ün risaletine tabi olmayan kimselerdir... Binaenaleyh kitap ehli fetret ehliden sayılmazlar... Aynı şekilde Batılı kâfirler de fetret ehlinden sayılmazlar. Zira onlara İslam ulaşmıştır. Peki ya Müslümanlar arasında yaşayan kâfirler nasıl olacak? Fetret ehli, kendilerine davet ulaşmayan kimselerdir. Bunların dışındakiler fetret ehlinden değildir.

2- Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in bisetinden önce ölen cahiliyye Araplarının azap göreceklere delalet eden hadislerde geçenlere ...ardından bunun fetret ehlinin kurtulduğuna dair âyet-i kerimenin medlulü ile çelişmesine gelince... Bu hadisler, usule göre etüt edilmelidir. Şâyet cem etme imkânı varsa, buna itimat edilir. Aksi taktirde tercih yoluna gidilir ya da hadis dirâyeten reddedilir... Buna göre bu hadisleri aşağıdaki şekilde inceleyelim:

a- Müslim Sahih'inde şöyle tahrir etmiştir; bize Ebu Bekir İbn Ebi Şeybe rivâyet etti, bize Affân rivâyet etti, bize Hammâd İbn Seleme Sabit İbn Enes'den şunu rivâyet etti: “Bir adam şöyle dedi: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْنَ أَبِي؟ قَالَ: فِي النَّارِ. فَلَمَّا قُفِيَ دَعَاهُ فَقَالَ: إِنَّ أَبِي وَأَبَاكَ فِي النَّارِ dedi: Ey Allah'ın Rasulü babam nerededir? (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle dedi: **“Ateştedir.”** Adam arkasını dönüp gidince onu geri çağırarak şöyle dedi: **“Şüphesiz benim babam da, senin baban da ateştedir.”**

b- İbn Mace Sünen'inde, Zühri'den, o da Salim'den, o da babasından “yani Abdullah İbn Ömer'den” şöyle dediğini tahrir etmiştir: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي كَانَ يَصِلُ الرَّجَمَ وَكَانَ فَأَيِّنَ هُوَ؟ قَالَ: فِي النَّارِ. قَالَ: فَكَأَنَّهُ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ. فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَأَيِّنَ أَبُوكَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حِينَئِذَا مَرَرْتُ بِقَبْرِ مُشْرِكٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ “Bir Arabi Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e gelerek: Ey Allah'ın Rasulü! Babam gerçekten akrabalarıyla gerektiği gibi ilgilenirdi. Şöyle idi, böyle idi (diyerek babasını övdü ve) babam nerededir? diye sordu. Sallallahu Aleyhi ve Sellem: **“Ateştedir”** buyurdu. (Abdullah Radiyallahu Anhu) demiştir ki: Bana öyle geliyor ki; adam bu cevaptan dolayı içerleyerek: Ey Allah'ın Rasulü! Senin baban nerededir? diye sordu. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem: **“Sen nerede bir müşrikin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele.”** buyurdu.” Zevaid'de bu hadisin isnadı sahihtir.

Hâşiyetü's Sindî Alâ Süneni İbn Mâce'de 1 / 476, 477'de yukarıda geçen İbn Mace hadisi hakkında şöyle geçmektedir:

(Suyuti şöyle dedi; bunu, “yani Müslim'in hadisindeki şüphesiz benim babam da, senin baban da ateştedir” lafzını **Hammad İbn Mesleme Sabit'den zikrettiğinde, Ma'mar bunun Sabit'den olmasına muhalefet etti ve ondan bahsetmedi. Ancak şöyle dedi: Sen nerede bir müşrikin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele,** bu lafızda babasının durumuna dair bir delalet yoktur ve bu ispatlanmıştır. Nitekim Ma'mar Hammâd'dan ispatlamıştır. Zira Hammâd ezberinden konuşurdu, hadisleri hakkında inkarlar vardır, onu Buhari tahrir etmediği gibi Müslim de Sabit'in rivâyeti dışında onu usulde tahrir etmemiştir. Ma'mar'a gelince; o, ezberinden konuşmaz, hadisinde inkar edilen bir şey yoktur ve onun tahrir edilmesi noktasında Şeyhân ittifak etmişlerdir. Dolayısıyla onun lafzı ispat edilmiştir. **Sonra Sa'd İbn Vakkas'ın hadisinden, Bezzâr, Taberâni ve Beyhakî'nin tahrir ettiği Sabit ve Enes'ten Ma'mar'ın lafzı gibi varit olan hadisi bulduğumuz gibi aynı şekilde İbn Mâce'nin rivâyet ettiği İbn Ömer'in hadisinde geçenleri de bulduk. Bu yüzden bu lafza güvenmek** ve diğerlerine göre buna öncelik vermek gerekir. Zira Müslim'in ravilerin davranışları hakkındaki rivâyetinin, kendi anlayışına göre anlamında olduğu bilinmektedir... Nitekim Şafii ve Eş'arî imamlarımız, kendisine davet ulaşmayan

kimsenin azap görmeyeceği ve cennete gireceği üzerinde ittifak etmiştir. Bu da Allahu Teala'nın şu kavlından dolayıdır: وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ **"Azap edecek değiliz."** [İsra-15]... Allah daha iyisini bilir.) Bitti.

c- Taberani Mucemul Kebir'de Zühri'den, o da Amir İbn Sad'dan, o da babasından "yani Sad İbn Vakkas'dan" şöyle dediğini tahric etmiştir: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي كَانَ يَصِلُ الرَّجَمَ وَكَانَ فَأَيِّنَ هُوَ؟ قَالَ: فِي النَّارِ. قَالَ: فَكَأَنَّهُ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ. فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَأَيِّنَ أَبُوكَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حَيْثُمَا مَرَرْتُ بِقَبْرِ مُشْرِكٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e gelerek: Ey Allah'ın Rasulü! Babam gerçekten akrabalarıyla gerektiği gibi ilgilenirdi. Şöyle idi, böyle idi (diyerek babasını övdü ve) babam nerededir? diye sordu. Sallallahu Aleyhi ve Sellem: **"Ateştedir"** buyurdu. (Abdullah Radyallahu Anhu) demiştir ki: Bana öyle geliyor ki; adam bu cevaptan dolayı içerleyerek: Ey Allah'ın Rasulü! Senin baban nerededir? diye sordu. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem: **"Sen nerede bir müşrikin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele."** buyurdu." Heysemi, adamları sahih adamlardır dedi.

3- Delillerin arasını cem etmek aşağıdaki şekilde ortaya çıkmaktadır:

- Âyet, fetret ehlinin kurtulanlardan olduğunu ve azap görmeyeceklerini ifade etmektedir... Bu nedenle şayet aralarını cem etmek mümkün değilse âyete aykırı olan herhangi bir hadise itibar edilmez...

- Suyuti'nin Müslim'in hadisi hakkında söylediğine göre aralarını cem etmek mümkündür. Hâşiyetü's Sindî Alâ Süneni İbn Mâce'de geçtiği gibi Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem tercihen "benim babam da, senin baban da ateştedir" derken soru soran kişiye cevap vermemiştir. Bilakis ona şöyle cevap vermiştir; "sen nerede bir kâfirin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele." Dolayısıyla bu hususta, Taberani'nin Sad İbn Ebi Vakkas Radyallahu Anhu'dan rivâyet ettiği hadisinde ve İbn Mâce'nin İbn Ömer Radyallahu Anhuma'dan rivâyet ettiği hadisinde geçenler tercih edilir.

4- Sonuç olarak fetret ehlinin hükmü hakkındaki cevabın, onların kurtulanlar olmasıdır... Ben de Suyuti'nin dediği gibi delillerin arasının cem edilmesini tercih ediyorum: (Suyuti, bu kitabın, yani Süneni İbn Mâce'nin Haşiye'sinde cevapların güzellikleri hakkında şöyle demiştir; Arabi cevaptan dolayı içerleyince Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona ince davrandı, her bir müşrik şeklinde genel bir cevap vererek adil davrandı ve Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in babası hakkındaki cevabı ne inkâra ne de ispata maruz kalmadı)... Bu, Taberani'nin hadisinde geçtiği gibidir: حَيْثُ مَا مَرَرْتُ بِقَبْرِ كَافِرٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ **"Sen nerede bir kâfirin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele."** Ve İbn Mâce'nin hadisinde: حَيْثُمَا مَرَرْتُ بِقَبْرِ مُشْرِكٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ **"Sen nerede bir müşrikin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele."** Bu ikisi sahih hadistir. Benim görüşüm de delillerin arasının cem edilmesidir. **Bununla birlikte vurgulamak gerekir ki âyet ile hadis arasında herhangi bir çelişki olduğunda cem etmek mümkün değilse o zaman hüküm, usulde bilindiği üzere hadisin dirâyeten reddedilmesi ve âyete itimat edilmesi şeklinde olur.** Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 18 Ramazan 1439

M. 03/06/2018

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3877/>